

Ny Bokin'i Daniela — Isa Faha-telo amby efapolo

Famoahana ny Heviny Ara-Tandindona momba ny Fahavetavetana Mahatonga Faharavana ao amin'ny Faminaniana ara-Baiboly

Jeff Pippenger
2024-01-07

Ny famantarana nataon'i Paoly an'i Roma jentilisa ho ilay hery nanakana ny fahefana papaly tsy hiakatra teo amin'ny fitondrana tamin'ny taona 538, no tonga vavolombelona izay nahafantaran'i William Miller fa nametraka ny hoe “ny isan'andro,” ao amin'ny bokin'i Daniela, ho manondro ny jentilisma. Ny rafitra napetrak'i William Miller dia niorina tamin'ireo hery roa mahavery an'i jentilisma, narahin'ny papalisma. Ny zava-dehibe indrindra hitan'i Miller ho fanohanana izany rafitra izany dia ny fijoroan'i Paoly ho vavolombelona ao amin'ny 2 Tesaloniana, toko faharoa, izay amaritan'i Paoly fa hesorina ilay fanakanana ny fahefana papaly, izay nateraky ny Roma jentilisa, mba hampitoerana ny “lehilahin'ny ota” ao amin'ny tempolin'Andriamanitra, ka mampiseho ny tenany ho Andriamanitra izy.

Ao amin'ny bokin'i Daniela, ny tandindon'ny “fanatitra isan'andro” izay maneho ny fanompoan-tsampy dia arahina mandrakariva tandindon'ny fahefana papaly, na aseho ho fandikan-dalàna mampahavao laonany, na ho fahavetavetana mampahavao laonany. Kanefa ao amin'ny fampitandreman'i Kristy ho an'ny Kristiana momba ny fahirano sy ny fandravana an'i Jerosalema, izay nitranga nandritra ny telo taona sy tapany hatramin'ny taona 66 ka hatramin'ny 70 taor. J.K., dia nilazan'i Kristy fa “ny fahavetavetana mampahavao laonany, izay nolazain'i Daniela mpaminany” no famantarana ho an'ireo Kristiana tao Jerosalema mba handosirany avy hatrany. Ny tantara dia manondro fa tsy ny tandindon'i Roma papaly no io famantarana io, fa ny an'i Roma jentilisa. Tokony ho fantatry ny mahatoky io famantarana io, raha tiany hialana ny fahirano sy ny fandravana. Moa ve “ny fahavetavetana mampahavao laonany, izay nolazain'i Daniela mpaminany,” dia tandindon'i Roma jentilisa, sa i Roma papaly?

Koa rehefa hitanareo ny fahavetavetana mahavery, izay nolazain'i Daniela mpaminany, mitsangana eo amin'ny fitoerana masina, (izay mamaky, aoka hahafantatra izy,) dia aoka handositra ho any an-tendrombohitra izay any Jodia; izay eo an-tampon-trano aoka tsy hidina haka zavatra ao an-tranony; ary izay any an-tsaha aoka tsy hiverina haka ny fitafiany. Ary loza ho an'ny bevohoka sy ny mampinono amin'izany andro izany! Fa mivavaha ianareo mba tsy ho amin'ny ririnina na amin'ny andro sabata ny fandosiranareo; fa amin'izany dia hisy fahoriana lehibe, izay tsy mbola nisy tahaka azy hatramin'ny niandohan'izao tontolo izao ka mandraka ankehitriny, sady tsy hisy tahaka azy intsony mandrakizay. Ary raha tsy hohafomezina izany andro izany, dia tsy hisy nofo hovanjena; fa noho ny amin'ny olom-boafidy no hanafohezana izany andro izany. Matio 24:15–22.

Маназан Уайт энэ анхааруулга МЭ 66-аас 70 оны хооронд Иерусалимын сүйрлийн түүхэнд хэрхэн биелснийг тайлбарлаж, Ромын цэргийн туг буюу байлдааны тэмдэг нь Иерусалимд

байсан Христэд итгэгчид зугтах ёстойг заасан тэмдэг байсан гэж тодорхойлдог. Тэгвэл эш үзүүлэгч Даниелаар айлдагдсан “сүйтгэгч жигшүүрт зүйл” нь харь Ром байсан уу, эсвэл Миллер өөрийн тайлбарын хүрээг үндэслэсэнчлэн папын Ром байсан уу?

I William Miller dia nentina hahatakatra ireo fisehoan'i Roma roa tonta (ny mpanompo sampy narahin'ny papa), nefa noterena, noho ny tantara izay nonenany, hitondra ireo fanjakana roa tonta ho toy ny fanjakana iray. Ary mazava ho azy, fanjakana iray izy ireo, nefa koa maneho fanjakana roa mifandimby. Noteren'ny tantara ara-paminaniana tamin'ny 1798 i Miller ka tsy maintsy niresaka an'i Roma indrindra indrindra ho toy ny fanjakana iray. Tamin'ny 1798, nino i Miller fa tokony ho dimy amby roapolo taona eo ho eo sisa dia ho avy fanindroany Kristy. Fantany tsara fa naharay ratra mahafaty i Roma papa tamin'ny 1798. Ho an'i Miller, dia tsy nisy fanjakana hafa teto an-tany hanaraka an'i Roma papa, satria efa antomotra ny fiverenan'i Kristy.

Tamin'ny vanim-potoana nisy an'i Miller, dia azony fa ilay sariolona ao amin'ny Daniela toko faha-2 dia naneho fanjakana efatra teto an-tany, fa izany no nambaran'i Daniela.

Ary ny fanjakana fahefatra dia ho mafy tahaka ny vy; fa araka ny famakivakin'ny vy sy ny fampandreseny ny zavatra rehetra, ary tahaka ny vy izay mamaky ireo rehetra ireo, dia hamakivaky sy hanorotoro izy. Ary satria hitanao ny tongotra sy ny rantsan-tongony, ny ampahany tamin'ny tanimanga fanaon'ny mpanefy vilany, ary ny ampahany tamin'ny vy, dia hisara-bazana ny fanjakana; kanefa hisy ao aminy ny herin'ny vy, satria hitanao ny vy mifangaro amin'ny tanimanga mando. Daniela 2:40, 41.

Takatr'i Miller fa fanjakana efatra monja no nisy, ary ny fanjakana fahefatra sy farany dia Roma, izay fantany avy amin'ny tantara fa Roma jentilisa no nialoha azy ary narahin'i Roma papa. Ho an'i Miller, mifanaraka amin'ny tenin'i Daniela, ilay fanjakana fahefatra dia “mizara,” saingy ho an'i Miller io fizarana io dia tsy nisolo tena afa-tsy ny fanavahana eo amin'ny lafiny ara-bakiteny sy ara-panahy amin'ny fanjakan'i Roma. Marina izy, kanefa voafetra ny fahatakarany.

Tsy hitan'i Miller fa ny fizarana an'i Roma jentilisa sy Roma papaly dia niorina teo ambonin'ilay fizarana izay natsangana i Paoly mba hamantarana azy. Paoly (ary Jaona Mpanao-batisa) dia nanondro fa tamin'ny vanim-potoanan'ny hazo fijaliana dia tsy maintsy nifindra ho amin'ny ara-panahy ny ara-bakiteny. Raha tsy nisy izany fahatakarana izany, dia voatery nanaiky i Miller fa i Roma dia fanjakana iray ihany amin'ny ankapobeny, nefa manana dingana roa. Ary mazava ho azy fa marina izy (saingy voafetra). Tsy hitany fa i Roma ara-panahy dia nasehon'i Babylona ara-bakiteny, satria i Roma ara-panahy (ny papasy) dia Babylona ara-panahy koa.

I Babylona ara-bakiteny, amin'ny maha-fanjakana voalohany amin'ireo fanjakana efatra ao amin'i Daniela toko faha-2 azy, dia mampiseho mialoha ny fanjakana fahefatra, satria ny voalohany mandrakariva no tandindon'ny farany. Roma jentilisa dia efa nanehoan'i Babylona mialoha, nefa na Roma jentilisa na Babylona dia samy naneho mialoha an'i Roma ara-panahy (ny papazy). Koa ny papazy àry no fanjakana fahadimy, ary Babylona no nisolo tena azy. Antony fototra iray izany mahatonga an'i Sister White hampitaha ny fahababoan'ny Isiraely ara-bakiteny tany Babylona nandritra ny fitopolo taona amin'ny fahababoan'ny Isiraely ara-panahy tao amin'i Babylona ara-panahy nandritra ny eninjato amby arivo sy roanjato sy enimpolo taona.

“Ny fiangonan’Andriamanitra teto an-tany dia tena babo tokoa nandritra io vanim-potoana lava nisian’ny fanenjehana tsy nitsahatra io, tahaka ny tena naha-babo ny zanak’Isiraely tany Babylona nandritra ny fotoana naha sesitany azy.” Prophets and Kings, 714.

Koa tsy nanana olana i Miller tamin’ny fampifandimbiasana ireo fahatanterahan’ny faminaniana izay namaritra manokana kokoa an’i Roma jentilisa amin’i Roma pápaly. Hanome ohatra momba izany isika eo am-pandrosoana, nefa raha takatsika fa noheverin’i Miller ho fanjakana iray ihany i Roma jentilisa sy i Roma pápaly, dia ho azontsika ny antony tsy nananan’i Miller olana tamin’ny firesahan’i Jesosy ny amin’ny “fahavetavetana mahadesola, izay nambaran’i Daniela mpaminany,” ho fahatanterahan’i Roma jentilisa, nefa mbola nahatakatra ihany koa ny fisehoan’ny “fahavetavetana mahadesola” ao amin’ny bokin’i Daniela ho tandindon’i Roma pápaly. Tsy hitan’i Miller ireo hery telo mpandringana sy mpandresy lahatra amin’ny fandravana, ary noho izany antony izany dia voafetra ny rafitra faminiany, na dia marina aza.

Fa ahoana no tokony hahatakarantsika ny tsy fitovian’ny fahatanterahana ara-tantara tamin’ny taona 66 taor. J.K., raha nametraka ny saina famantarany teo amin’ny kianja masina tao amin’ny tempoly i Roma jentilisa ho fahatanterahan’ny faminanian’i Kristy? Moa va “ny fahavetavetana mahatonga fandravana, izay nolazain’i Daniela mpaminany,” dia tandindon’i Roma jentilisa sa i Roma papaly? Tsotra ihany ny valin’izany olana izany rehefa fantatrao fa misy hery telo mahatonga fandravana, fa tsy roa. Tokony hanomboka amin’ny fanazavan’i Rahavavy White momba ny fahatanterahan’ny faminanian’i Kristy ny amin’ny fandravana an’i Jerosalema isika.

“Tamin’ny nanomboan’ny Jiosy an’i Kristy no nisian’ny faharavan’i Jerosalema. Ny ra nalatsaka teo Kalvary no vesatra nampilentika azy ho amin’ny fandranganana amin’izao fiainana izao sy amin’ny fiainana ho avy. Toy izany koa no hitranga amin’ilay andro lehibe farany, rehefa hihatra amin’izay nandà ny fahasoavan’Andriamanitra ny fitsarana. Kristy, ilay vatolampin’ny fahatafintohinany, dia hiseho aminy amin’izany fotoana izany ho toy ny tendrombohitra mpamaly faty. Ny voninahitry ny tavany, izay fiainana ho an’ny marina, dia ho afo mandevona ho an’ny ratsy fanahy. Noho ny fitiavana nolavina sy ny fahasoavana nohamavoina dia ho levona ny mpanota.”

“Tamin’ny alalan’ny fanoharana maro sy fampitandremana naverimberina no nanehoan’i Jesosy izay ho vokatry ny fandavan’ny Jiosy ny Zanak’Andriamanitra. Tamin’ireo teny ireo dia niresaka tamin’ny olona rehetra amin’ny vanim-potoana rehetra izay mandà tsy handray Azy ho Mpanavotra azy Izy. Ho azy ireo ny fampitandremana rehetra. Ny tempoly nohamavoina, ny zanaka tsy mankatò, ny mpiasa mpamboly mpamitaka, ny mpanao trano manambany, dia samy manana ny tandrify azy eo amin’ny fanandraman’ny mpanota tsirairay. Raha tsy mibebaka izy, dia ho azy ny loza izay nanehoan’ireny mialoha.” The Desire of Ages, 600.

Rehefa nofaritan’i Paoly ny fifindrana avy amin’ny ara-bakiteny ho amin’ny ara-panahy, dia asehony fa nandritra ny vanim-potoanan’ny hazo fijaliana no nitrangan’izany, ary tokony ho marihina fa ny fandravana an’i Jerosalema dia mifandray mivantana amin’ny hazo fijaliana. Ny fandravana an’i Jerosalema ara-bakiteny, izay notanterahin’i Babylona ara-bakiteny voalohany, dia notanterahin’i Roma ara-bakiteny farany, satria i Jesosy dia mandrakariva maneho ny farany

miaraka amin'ny fiandohana. Ny fanitsakitsahana ny fitoerana masina sy ny tafika, izay nanomboka tamin'ny herin'ny mpanompo sampy tao Babylona, dia nifarana tamin'ny herin'ny mpanompo sampy tao Roma.

Ny fanosihosena ara-panahy an'i Jerosalema ara-panahy dia notanterahin'i Roma papaly; ary samy manondro mialoha ny fanosihosena ny vahoakan'Andriamanitra ataon'ilay hery fahatelo mpandrava ireo vanim-potoana roa ireo amin'ny fanosihosena (ara-bakiteny sy ara-panahy), izay, eo amin'ny lafiny an'i Roma, dia antsoina hoe Roma maoderina.

Misy hery telo mpandrava izay samy manenjika ny vahoakan'Andriamanitra. Ny dragona, dia ny fanompoan-tsampy, arahin'ilay bibidia avy any an-dranomasina, dia ny Katôlisma, ary avy eo dia ilay bibidia avy amin'ny tany, dia i Etazonia (ilay mpaminany sandoka). Ny fanompoan-tsampy dia nasehon'ireo fahefana mpanompo sampy isan-karazany izay nanitsakitsaka an'i Isiraely ara-bakiteny. Avy eo ny fahefana papaly dia nanitsakitsaka an'i Isiraely ara-panahy nandritra ny roa ambin'ny folo amby enimpolo amby zato taona, hatramin'ny 538 ka hatramin'ny 1798. Ny firaisana telo sosona an'ny dragona sy ny bibidia ary ny mpaminany sandoka dia i Roma maoderina, ary izy koa dia manitsakitsaka ny vahoakan'Andriamanitra mandritra ny “ora” amin'ny krizin'ny lalàna Alahady. Ireo hery telo mpandrava, dia ny dragona sy ny bibidia ary ny mpaminany sandoka, dia aseho koa ho i Roma mpanompo sampy sy i Roma papaly ary i Roma maoderina.

Araka ny fanambaran'ny Apokalypsy toko fahafito ambin'ny folo, ny fanompoan-tsampy no mpanjaka efatra voalohany; ny mpanjaka fahadimy dia ny fahefam-papa; ary ny mpanjaka fahenina, fahafito ary fahavalo dia ny firaisana telo sosona an'i Roma maoderina.

Ary misy mpanjaka fito: lavo ny dimy, ary ny iray eo ihany, ary ny iray hafa mbola tsy tonga; ary rehefa tonga izy, dia tsy maintsy haharitra vetivety. Ary ilay bibidia izay teo, nefa tsy eo, dia izy ihany no fahavalo, sady avy amin'ny fito, ary mandeha ho amin'ny fahaverezana. Apokalypsy 17:10, 11.

Araka ny Daniela toko faharoa, ny fivavahana jentilisa dia ireo fanjakana efatra manontolo hatramin'i Babylona ara-bakiteny ka hatramin'i Roma ara-bakiteny. Babylona ara-panahy dia ny fahefana papa (ilay loha volamena), ary ny firaisana telo sosona misy ny dragona sy ny bibidia ary ny mpaminany sandoka (Roma ankehitriny) dia asehon'ny firaisana telo sosona misy ny Media sy Persia ara-panahy, ny Grisina ara-panahy, ary ny Roma ara-panahy (izay sitrana ny feriny mahafaty).

Rehefa nampiasa ny teny hoe “fahavetavetana mahatratry ny fandravana, izay nolazain'i Daniela mpaminany” Jesosy, dia tondroiny amin'izany ny “famantarana” manokana izay tsy maintsy fantatry ny Kristianina ao amin'ireo Roma telo tsirairay avy. Roma jentilisa, Roma papaly ary Roma maoderina dia samy manenjika ny olon'Andriamanitra avokoa. Izany fanenjehana izany dia aseho ara-paminaniana ho toy ny fanitsakitsahana ny fitoerana masina sy ny tafika. Jesosy dia nanome fampitandremana momba ny fanatonan'izany fanenjehana izany ho an'ny vanim-potoana telo samy hafa amin'ny fanenjehana. Rehefa napetraka tao anatin'ny fitoerana masina ny “famantarana” ny fahefan'i Roma, dia tonga ny fotoana handosirana an'i Jerosalema. Tsy ny

fampiasan'i Jesosy ny fitenin'i Daniela hoe “fahavetavetana mahatratry ny fandravana” no nataony ho tandindon'ny fahefana etỳ an-tany, fa ho tandindon'ily famantarana izay nila fantarin'ny Kristianina.

Nambaran'i Jesosy tamin'ireo mpianatra nihaino Azy ny fitsarana izay hihatra amin'i Isiraely nihemotra, ary indrindra ny valifaty mamaly izay ho tonga aminy noho ny nandavany sy nanomboany ny Mesia tamin'ny hazo fijaliana. Famantarana tsy azo lavina no hialoha io fara tampony mampihoron-koditra io. Ho tonga tampoka sy haingana ilay ora mahatahotra. Ary ny Mpamonjy dia nampitandrina ny mpanaraka Azy hoe: “Koa amin'izany, rehefa hitanareo mitsangana eo amin'ny fitoerana masina ny fahavetavetana mahatonga fandravana, izay nolazain'i Daniela mpaminany, (izay mamaky, aoka izy hahafantatra:) dia aoka izay any Jodia handositra ho any an-tendrombohitra.” Matio 24:15, 16; Lioka 21:20, 21. Rehefa hatsangana eo amin'ny tany masina, izay niitatra kilaometatra vitsivitsy tany ivelan'ny mandan'ny tanàna, ny saina mpanompo sampin'ny Romana, dia tsy maintsy hitady fiarovana amin'ny fandosirana ny mpanaraka an'i Kristy. Rehefa hita ilay famantarana fampitandremana, izay rehetra te-ho afa-mandositra dia tsy mahazo mangataka andro. Manerana ny tanin'i Jodia, ary ao Jerosalema koa, dia tsy maintsy ankatoavina avy hatrany ilay famantarana handosirana. Izay sendra eo an-tampon-trano dia tsy mahazo midina ao an-tranony, na dia hamonjy ny fananany sarobidy indrindra aza. Ary izay niasa tany an-tsaha na tany an-tanim-boaloboka dia tsy mahazo maka fotoana hiverenana haka ny akanjo ivelany izay nesoriny teo am-piasana tao anatin'ny hafanan'ny andro. Tsy tokony hisalasala na dia indray mipi-maso aza izy ireo, fandrao ho tratran'ily fandranganana iombonana. The Great Controversy, 25.

Ao amin'io andalan-teny io dia i Sister White no mamantatra ny “fahavetavetana mahatonga fandravana” ho “famantarana tsy azo afangaro,” izay nasehon'ny “saina mpanompo sampin'ny Romanina,” izay najorony “teo amin'ny tany masina” an'ny fitoerana masina. Tsy nampiasa ny “fahavetavetana mahatonga fandravana” i Jesosy mba hanehoana na ny fahefan'i Roma jentilisa na ny an'i Roma papa, fa ho “famantarana” izany. Rehefa napetraka teo amin'ny tany masina tao amin'ny tempoly ilay “famantarana,” dia tsy maintsy nandositra niala tao Jerosalema ny Kristiana, “fandrao ho tafiditra amin'ily fandranganana faobe” izy ireo. Mbola mandroso kokoa i Sister White any aoriana ao amin'io andalan-teny io ihany ka mamantatra fa ny faminanian'i Kristy izay nanondro ilay fandravana dia nanana fahatanterahana mihoatra ny iray.

“Ny faminanian'ny Mpamonjy momba ny fitsidihan'ny fitsarana an'i Jerosalema dia mbola hanana fahatanterahana hafa indray, izay aloka manjavozavo ihany no nisehoan'izany fandravana mahatsiravina izany. Ao amin'ny anjaran'ily tanàna voafidy no ahafahantsika mahita ny didim-pitsaran'izao tontolo izao izay nandà ny famindram-pon'Andriamanitra sy nanitsakitsaka ny lalàny. Maizina ny firaketana ny fahorian'ny olombelona izay efa hitan'ny tany nandritra ireo taonjato lava nisian'ny heloka. Marary ny fo, ary reraka ny saina raha mandinika izany. Mahatsiravina ny vokatr'izay fandavana ny fahefan'ny Lanitra. Nefa sehatra mbola maizina lavitra no asehon'ny fanambarana momba ny hoavy. Ny firaketana ny lasa,—ilay filaharan'ny korontana sy fifandirana ary revolisiona lava, ny “ady ataon'ny mpiady ... amin'ny fikotrokotroka sy fitafiana mihosin-dra” (Isaia 9:5),—inona moa izany, raha oharina amin'ny horohoron'izany andro izany, rehefa hesorina tanteraka amin'ny ratsy fanahy ny Fanahin'Andriamanitra izay manohana sy misakana, ka tsy hihazona intsony ny

fipoahan'ny filan'ny olombelona sy ny fahatezeran'i Satana! Amin'izany ny izao tontolo izao dia hahita, tahaka ny tsy mbola nahitany azy hatrizay, ny vokatry ny fanapahan'i Satana.”

“Kanefa amin'izany andro izany, tahaka ny tamin'ny andro nandravana an'i Jerosalema, dia hovanjena ny olon'Andriamanitra, dia izay rehetra ho hita voasoratra eo amin'ny isan'ny velona. Isaia 4:3. Efa nanambara Kristy fa ho avy fanindroany Izy mba hanangona ho eo Aminy ireo mahatoky Azy: ‘Ary amin'izany dia hitomany ny firenena rehetra ambonin'ny tany, ary hahita ny Zanak'olona avy eo amin'ny rahon'ny lanitra amin-kery sy voninahitra lehibe izy. Ary Izy haniraka ny anjelin'ny amin'ny fanenoam-baventy mafy dia mafy, ary hangonin'ireo ny olom-boafidiny avy amin'ny vazan-tany efatra, hatramin'ny faran'ny lanitra iray ka hatramin'ny faran'ny iray koa.’ Matio 24:30, 31. Ary amin'izany kosa dia ho levon'ny fofonain'ny vavany izay tsy manaiky ny filazantsara, sady ho levon'ny famirapiratan'ny fihaviany. 2 Tesalonianina 2:8. Tahaka ny Isiraely fahiny dia ny ratsy fanahy ihany no mandringana ny tenany; lavo amin'ny helony izy. Noho ny fiainam-pahotana niainany dia nametraka ny tenany ho tena tsy mifanaraka amin'Andriamanitra izy, ary ny toetrany efa simba fatratra tamin'ny ratsy, ka ny fanehoana ny voninahiny dia tonga afo mandevona ho azy.”

“Aoka ny olona hitandrina fandrao tsy hohamaivaniny ny lesona ampitaina aminy ao amin'ny tenin'i Kristy. Tahaka ny nampitandreman'ny mpianany ny amin'ny fandravana an'i Jerosalema ka nanomezany famantarana ny amin'ny faharavana mananontanona, mba hahafahany mandositra; dia tahaka izany koa no nampitandreman'ny izao tontolo izao ny amin'ny andro fandranganana farany sady nomeny famantarana ny amin'ny hanatonany, mba hahafahan'izay rehetra maniry handositra ny fahatezerana ho avy. Hoy i Jesosy: ‘Ary hisy famantarana eo amin'ny masoandro sy ny volana ary ny kintana; ary etỳ an-tany dia hisy fahorian'ny firenena.’ Lioka 21:25; Matio 24:29; Marka 13:24–26; Apokalypsy 6:12–17. Izay mahita ireo famantarana mialoha ny fihaviany dia tokony ‘hahafantatra fa efa akaiky Izy, eo am-baravarana mihitsy.’ Matio 24:33. ‘Koa miambena hianareo,’ no teniny fampitandremana. Marka 13:35. Izay mankatò izany fampitandremana izany dia tsy havela ao amin'ny maizina, mba tsy hahatratra azy tampoka izany andro izany. Fa ho an'izay tsy hiambina kosa, ‘ny andron'ny Tompo dia ho avy tahaka ny mpangalatra amin'ny alina.’ 1 Tesaloniana 5:2–5.” Hery Mifanandrina, 36, 37.

Rehefa nanoratra ireo teny ireo i Ranabavy White, dia mbola hisy ihany ny fahatanterahana amin'ny ho avy ny fandravana an'i Jerosalema. Ny fitsarana famaliana izay tanterahina amin'i Roma maoderina (ny dragona sy ny bibidia ary ny mpaminany sandoka), amin'ny faran'izao tontolo izao, dia maneho ny fahalavoana farany an'i Babylona ara-panahy; nefa i Babylona ara-panahy (ny fahefana papaly) dia efa lavo indray mandeha sahady tamin'ny 1798. Ny fandravana an'i Jerosalema dia maneho ny fitsarana famalian'Andriamanitra amin'ny fiangonana nihemotra tamin'ny finoana.

Ny fandravana an'i Jerosalema tao anatin'ny telo taona sy tapany, hatramin'ny taona 66 taor. J.K. ka hatramin'ny taona 70 taor. J.K., dia tandindon'ny fandranganana amin'ny fitsarana famaliana ataon'Andriamanitra amin'ny faran'izao tontolo izao, izay hihatra amin'i Roma maoderina (ilay dragona sy ilay bibidia ary ilay mpaminany sandoka). Ny fahirano sy ny fandravana an'i

Jerosalema, izay notanterahin'ny fanompoan-tsampy hatramin'ny taona 66 taor. J.K. ka hatramin'ny taona 70 taor. J.K., dia naharitra telo taona sy tapany marina tokoa.

Ny fahiranoana sy fandravana an'i Jerosalema ara-panahy, izay notanterahin'ny fahefana papaly, dia naharitra telo taona sy tapany ara-paminaniana, hatramin'ny 538 ka hatramin'ny 1798. Ireo fanoharana roa ireo dia tandindon'ny fahiranoana sy fandravana an'i Jerosalema ao anatin'ilay “ora” amin'ny krizin'ny lalàna alahady, izay entin'i Roma maoderina. Ny farany amin'ireo fandravana telo an'i Jerosalema dia avadika, araka izay aseho ao amin'ny bokin'i Daniela.

Ny bokin'i Daniela dia manomboka amin'i Babylona mandresy sy mandrava an'i Jerosalema, ary mifarana amin'ny fandravana an'i Babylona sy ny fandresen'i Jerosalema. Tao anatin'ireo ady telo ireo, dia nisy famantarana nomena ny Kristiana izay nampahafantatra azy ireo handositra ny ady ho avy. Tamin'ny taona 66 taor. J.K., izany dia rehefa napetraky ny tafik'i Roma jentilisa tao amin'ny tany masina amin'ny fitoerana masina ny fanevany (izany hoe ny saina enti-miady). Tamin'ny taona 538, izany dia rehefa naseho ilay “lehilahin'ny ota”, nipetraka tao amin'ny tempolin'Andriamanitra (dia ny fiangonana Kristiana), ka naneho ny tenany ho Andriamanitra, tamin'ny namoahany lalàna momba ny Alahady tao amin'ny Konsilin'i Orléans tamin'izany taona izany. Ny fampiharana an-tery ny Alahady no ambaran'ny fahefana papaly ho porofon'ny fahefany ambonin'ny tontolo Kristiana, satria izy ireo dia milaza—ary marina izany—fa tsy misy fanohanana ny fanompoam-pivavahana amin'ny Alahady ao amin'ny Tenin'Andriamanitra, ary ny zava-misy fa izy ireo no nametraka ny Alahady ho andro fanompoam-pivavahana ao amin'ny Kristianisma dia porofo fa ny fahefan'ny lovantsofiny sy ny fomba amam-panaony jentilisa dia ambonin'ny Baiboly.

Tamin'ny taona 538, ny Kristiana dia tokony hisaraka tamin'ny fiangonana romana, tsy noho izy tsy tena fiangonana kristiana fotsiny ihany, fa koa noho ny famantarana ny fahefan'ny papa efa napetraka teo amin'ny tany masina an'ny fiangonan'Andriamanitra. Sister White dia manondro ny fizotry ny fisarahana tamin'izany tantara izany izay nanomboka ny vanim-potoana nandositran'ny fiangonan'Andriamanitra ho any an-efitra nandritra ny arivo sy roanjato sy enim-polo taona.

“Kanefa tsy misy firaisana eo amin'ny Andrianan'ny mazava sy ny andrianan'ny maizina, ary tsy mety hisy firaisana koa eo amin'ireo mpanaraka azy. Raha nanaiky hihavana amin'ireo izay niova fo tamin'ny fanompoan-tsampy nefa antsasany ihany ny Kristiana, dia niditra tamin'ny lalana izay nitondra azy hihataka hatrany hatrany amin'ny fahamarinana izy. Faly aoka izany Satana fa nahomby izy tamin'ny famitahana mpanaraka an'i Kristy maro dia maro toy izany. Ary avy eo dia nampihariny tamin'ireo bebe kokoa ny heriny, ka nanosika azy hanenjika ireo izay nitoetra ho mahatoky tamin'Andriamanitra. Tsy nisy nahalala tsara toy ireo izay fahiny mpiaro azy ny fomba hanoherana ny finoana kristiana marina; ary ireo Kristiana nihemotra ireo, raha niray hina tamin'ireo namany antsasaky ny mpanompo sampy, dia nitodika nanao ady tamin'ireo singa tena iankinan'ny fampianaran'i Kristy.”

“Nitaky tolona mafy sy maika ho an'izay te ho mahatoky ny hijoro tsy hihambahamba manohitra ny famitahana sy ny fahavetavetana izay nafenina tao ambanin'ny fitafiana fisoronana ka nampidirina tao amin'ny fiangonana. Tsy nekena ho fenitry ny finoana ny Baiboly. Ny fampianarana momba ny fahafahana ara-pivavahana dia nantsoina hoe hevi-diso,

ary izay niaro izany dia nankahalaina sady nenjehina.”

“Taorian’ny fifanandrinana lava sy mafy dia nanapa-kevitra ireo vitsy mahatoky fa handrava ny firaisana rehetra tamin’ily fiangonana nihemotra, raha mbola mandà hatrany tsy hanafaka ny tenany amin’ny lainga sy ny fanompoan-tsampy izy. Hitany fa tena tsy azo ialàna ny fisarahana raha te hankatò ny tenin’Andriamanitra izy ireo. Tsy sahiny ny handefitra amin’ireo fahadisoana mahafaty ny fanahiny, na hanome ohatra izay hampidi-doza ny finoan’ny zanany sy ny taranany any aoriana. Mba hiantohana ny fiadanana sy ny firaisankina dia vonona hanao izay fanekena rehetra mifanaraka amin’ny fahatokiana an’Andriamanitra izy ireo; nefa tsapany fa na dia ny fiadanana aza dia ho lafo loatra raha vidina amin’ny fanaovana sorona ny foto-kevitra. Raha ny firaisankina no tsy azo antoka raha tsy amin’ny alalan’ny fampandefitra ny fahamarinana sy ny rariny, dia aoka hisy ny tsy fitoviana, ary na dia ny ady aza.” The Great Controversy, 45.

Hohalalintsika ao amin’ny lahatsoratra manaraka ireo hevitra ireo.

“Ny mandrakizay dia mivelatra eo anoloantsika. Efa hiala tsy ho ela ny efitra lamba. Isika izay mitotra amin’izao toerana manetriketrika sady mitondra andraikitra izao, inona no ataontsika, inona no saintsainintsika, no mahatonga antsika hifikitra amin’ny fitiavantsika tena tia filaminana, raha mbola levona manodidina antsika ny fanahy? Moa va ny fontsika efa tonga mafy fo tanteraka? Tsy mahatsapa na mahatakatra va isika fa manana asa hatao ho amin’ny famonjena ny hafa? Ry rahalahy, isan’ireo sokajy izay manana maso nefa tsy mahita, ary manana sofina nefa tsy mandre va ianareo? Zava-poana va ny nanomezan’Andriamanitra anareo fahalalana ny sitrapony? Zava-poana va ny nandefasany fampitandremana misesy ho anareo? Mino ny fanambaran’ny fahamarinana mandrakizay mikasika izay efa hihatra amin’ny tany va ianareo, mino va ianareo fa mihantona eo ambonin’ny olona ny fitsaran’Andriamanitra, nefa mbola afaka mipetraka am-pilaminana ihany ianareo, kamo, tsy miraharaha, tia fahafinaretana?”

“Izao no fotoana tokony hampiraiketan’ny vahoakan’Andriamanitra ny fitiavany amin’izao tontolo izao na hanangonany ny harenany eto. Tsy lavitra intsony ny fotoana izay, tahaka ny mpianatra tany am-boalohany, hanerena antsika hitady fialofana any amin’ny toerana lafo sy mitokana. Tahaka ny nanaovan’ny fahirano an’i Jerosalema tamin’ny tafika romana ho famantarana ny handosiran’ny Kristiana tany Jodia, dia toy izany koa ny fandraisan’ny firenentsika fahefana amin’ny famoahana didy manery ny sabata papaly no ho fampitandremana ho antsika. Amin’izay dia ho fotoana tokony hialana amin’ny tanàn-dehibe, ho fiomanana amin’ny fialana amin’ny tanàna madinika mba hankanesana any amin’ny fonenana mitokana any amin’ny toerana mangingina eny an-tendrombohitra. Ary ankehitriny, fa tsy hitady trano lafo vidy eto, dia tokony hiomana hifindra any amin’ny tany tsara kokoa isika, dia tany any an-danitra. Fa tsy handany ny fananantsika amin’ny fahafaham-po ho an’ny tena, dia tokony hianatra hitsitsy isika. Ny talenta rehetra nampindramin’Andriamanitra dia tokony hampiasaina ho amin’ny voninahiny amin’ny fanomezana ny fampitandremana ho an’izao tontolo izao. Manana asa hataon’ireo mpiara-miasa aminy Andriamanitra ao amin’ny tanàna. Tsy maintsy tohanana ny iraka ataontsika; tsy maintsy sokafana ny iraka vaovao. Mba hampandrosoana amim-pahombiazana izany asa izany dia tsy maintsy hisy fandanianana lehibe.

Ilaina ny trano fivavahana, izay ahafahana manasa ny olona hihaino ny fahamarinana ho an'izao andro izao. Ho amin'izany tanjona izany indrindra no nanankinan'Andriamanitra renivola tamin'ireo mpitandrina ny fananany. Aoka ny fanananareo tsy ho voafatotra amin'ny raharham-pirenena eto an-tany, ka ho voasakana izany asa izany. Alaharo eo am-pelatananareo ny fanananareo, any amin'izay ahafahanareo mitantana azy ho tombontsoan'ny asan'Andriamanitra. Alefaso mialoha ho any an-danitra ny harenareo.”
Testimonies, volume 5, 464.